

Марина Марковић

Народни музеј Ваљево

marina.istoricarka@gmail.com

**„О ДЕСАНКИ ПЕРОМ И СЛИКОМ“
Стална поставка у Новој школи у Бранковини**

У селу Бранковини недалеко од Ваљева, налази се једна од најслојевитијих и најзанимљивијих меморијалних целина у нас. Хронолошки, реч је о објектима углавном из прве половине XIX века, а тематски су заступљена три садржаја: сакрални, фолклорни и државно-институционални.

Сакрални део чини црква Светих Арханђела са црквеном ризницом из XVIII и XIX века и надгробним споменицима непосредно уз њу.

Фолклорне карактеристике су заступљене у ретким примерима народног неимарства као што су: собрашице, парохијска кућа, чесма Ненадовића, вајат Ненадовића и школски бунар.

Државно-институционални садржај се огледа у две школске зграде као примере развоја школства у Србији у XIX веку (стара и нова школа) и пратеће објекте као што је стара школска писарница.

Музеолошка обрада и презентација поменутих споменика културе поштовала је специфичност намене коју је сваки од објеката имао у прошлости и улогу личности из националне историје и културе везаним за Бранковину, не само рођењем већ и духовним опредељењем.

Услед изразите слојевитости спомен целина у Бранковини представља стални истраживачки и музеолошки изазов, који намеће нова идејна решења, у циљу што боље усклађености њених садржаја.¹

Један такав задатак поставио се приликом рада на поставци у Новој школи, посвећеној песникињи Десанки Максимовић (1898-1993). Школ-

¹ Драгана Лазаревић Илић, *Бранковина време и људи*, Етнографски институт САНУ, Спомен места – историја сећања, Београд 2009, 75-84.

ска зграда, где је песникиња провела рано детињство и становала у учитељском очевом стану са породицом, подигнута је 1894. године.

Поред успешног покушаја да се прикажу живот и дело песникиње (1985. године први пут је отворена поставка посвећена Десанки Максимовић, а 1998. сала за програме у којој су изложена признања и дипломе добијене за вишегодишње стваралаштво), садашња поставка посвећена Десанки Максимовић представља један искорак у савременом типу музејске презентације. Аутор (Драгана Лазаревић Илић, музејски саветник) се овога пута осврнула на целокупан животни пут песникиње којој је поезија била водила и животни мото. У том смислу искоришћен је ходник и две просторије Нове школе у којима је песникиња провела прве дане свога детињства и школовања као аутентичан простор за презентацију.

Одлична сарадња између аутора и дизајнера (Слободан Секулић-Богдановић), њихов јединствен начин разумевања саме поезије Десанке Максимовић допринели су да целокупан живот дуг 95 година буде приказан у само три просторије. Наравно то није био ни мало једноставан задатак, али смештајући сваки сегмент Десанкиног живота и рада на по један графичким дизајном и модерним начином осветљења решен пано постало је итекако могуће. Сваки од паноа је уникатно уметничко и ликовно решење дизајнера који је слажући коцкице концепције аутора, у потпуности оживео лик Десанке Максимовић и приближио га посетиоцу. Посматрајући Десанкин лик у различитим животним ситуацијама стиче се утисак да је она још увек физички жива. Томе доприноси и 3Д холограм, који савременом технологијом приказује Десанкин лик. Њиме је виртуелну пројекцију анимираног објекта, у овом случају Десанкиног лика, могуће посматрати са три стране, чиме се појачава укупан холограмски ефекат.

Поезија која је пратила саму Десанку прати и посетиоца од уласка у ходник нове поставке где му добродошлицу исказује звездано небо у виду њених песама, па све до последње просторије, Десанкине радне собе коју је аутор изложбе назвала „лирска оаза”, где су и настале све њене песме. На јединствен начин посетиоцима су приказани оригинални предмети било да је реч о намештају: кревет на коме је писала Десанка Максимовић, собни сточић са четири столице купљен од песникиног првог хонорара, витрина са књигама и украсним фигурама или одевним предметима које је Десанка носила током живота: комплет од твида, мараме, вечерња хаљина, свакодневне и свечане ташне и шешери као Десанкин заштитни знак. Ништа мање вредни нису ни накит и

бочице од парфема добијени уз горе поменуте експонате од породице Петровић-Милакара.

Имајући у виду потребу за новим приступом презентације признања и идеју да се она сва налазе у сали за програме, без обзира да ли су у писаној или тродимензионалној форми, на постојећој поставци циљано су изложена само нека од првих значајнијих: Орден Светог Саве 1925. године, Орден Ћирила и Методија 1963. године, Знак Почета I реда (руско одликовање) 1967. године, Орден „За грађанска заслуга“ (бугарски орден за грађанске заслуге) Дамски крст III реда св. Корона, Награда Авноја 1970. године.

Отварање поставке „О Десанки пером и сликом”, 6. октобра 2011. године пропраћено је одговарајућим проспектом чиме је настављена сарадња између аутора и дизајнера.

Сматрамо да изложба овог типа, имајући у виду грандиозно поетско дело Десанке Максимовић, завређује репрезентативну публикацију уз каталожку обраду историјско меморијалне збирке.

Детаљ са изложбе